

po katerem ima družba nalog potom podružnic na Dolenjskem delati na to, da se vpelje pridelovanje sladkorne pese, da preskrbi s pomočjo deželne in državne podpore pesno seme in umetna gnojila in da vse potrebno ukrene, da se bode brž ko mogoče vprašanje glede tovarne za sladkor rešiti moglo.

Družbeni predsednik gosp. ces. svetnik Iv. Murnik izreka zahvalo zborovalcem za njih trud in jih pozivlja naj se drže reka: pomagaj si sam in Bog ti bo pomagal, ker le če se bo na ta način delalo, mogoče bo z državno in deželno podporo to velevažno vprašanje tako rešiti, kakor si želimo; se zahvaljuje gg. vladnemu zastopniku in dežel. glavarju za obljubljeni podporo in zaključi po triurnem zborovanju zbor, želeč, da bi se želje brž ko mogoče vresničile s klicem „v to pomozi Bog“!

(Konec sledi.)

Kmetijske raznoterosti.

Krmljenje s krompirjem. Krmljenje mladih konj s krompirjem se jako priporoča. Konji, ki so pri premeni dlake kašljali, so kašelj zgubili, ako se je jim dajal krompir. Ker pa krompir nima v sebi dovolj dušika, se mora konjem dajati h. kratu kako drugo močnejše krmo, kakor otrobi. Krompir, ki se daje konjem, se mora razrezati na kosce. Če se pomladi daje krompir konjem, morajo se kalovi skrbno odpraviti.

Največje jabolko v Nemčiji. V Habu na Badenskem je letos izrastlo jabolko, ki tehta 875 gramov. Dosedaj je veljalo za najdebelejše jabolko, ki je pred nekaterimi leti bilo dobilo darilo na neki razstavi, in je tehtalo 509 gramov.

Jajca na Kitajskem. Že šest let pošiljala je Kitajska v Zjedinj. države vsako leto 200.000 ducatov jajec in Japonska 87.000. Koliko veljajo neki tam, ker veljajo v Ameriki samo osem centov ducat.

Poučni in zabavni del.

Družbe sv. Cirila in Metoda redna IX. velika skupščina

dne 7. avgusta 1894. l. v Novem Mestu.

(Konec.)

Ptuj: V Hajdini zbrani gostje na Šlambergerjevi primicji naudušeno pozdravljajo slavno skupščino naše slavne družbe, kličeč jej: Tako naprej! Vodušek.

Škofja Loka: V Stari Loki zbrana dekanijska duhovščina nazdravlja

Kožuh, dekan. Tomažič, župnik.

Trst: Bodi nam Vaša družba pot k jedinstvu!

Ljubljancanje v Trstu.

Tolmin: Ženska podružnica sv. Cirila in Metoda v Tolminu pozdravlja srčno slavno skupščino ter kliče njenemu požrtvovalnemu odboru trikratni: Živio, slava!

Odbor.

Tolmin: Zbranim skupščinarjem slava!

Tolminska podružnica.

Toplica-Zagorje: V duhu z Vami Vas najiskrenejše pozdravljamo, želeč, da bi res pvenhalo vsako strankarstvo. Naj bi vsi Slovenci složno in požrtvovalno delovali

na to, da se utrdi prevažna družba, posvečena vzgoji naše mladine. Bog in narod!

Vipava: Učiteljsko društvo postojinskega okraja, zbrano v Vipavi, kliče zbranim udeležencem in častitemu predsedstvu: trikratno slavo!

Višnja Gora: Bog živi, Bog krepki prekorično društvo in Bog vcepi pravo hvaležnost narodu do družbe, ki nam rešuje našo deco.

Mestno županstvo Višnja Gora

Vrhnika: Zbrane skupščinarje pozdravljati vrhniki podružnici, Bog in narod!

Lenarčič.

Hitro je minul čas in treba je bilo odriniti na Grm. Tu nas je prijazno vsprejel ravnatelj kmetijske šole, Viktor Doleuc, ter nam razlagaje vse skazoval.

Po šesti uri zvečer vrnilo so se skupščinarji na sicer prostoren, a za ta dan premajhen Brunarjev vrt, kjer je bil koncert. Novomeška godba in „Dolenjsko pevsko društvo“ s svojimi moškimi in mešanimi zbori rešila sta svojo zadačo v polni meri.

Po izborni vspelim koncertu treba je bilo pravočasno oditi na kolodvor, kamor so nas spremili prijazni Novomeščani. Tu smo se ločili stiskaje roke v nadi, da se čez leto dni zdravi snidemo ter ohranimo današnjo ponovljeno naudušenost v dosego blagega družbinega namena: Slovenskim otrokom slovensko šolo!

Potopisne črte.

Iz Ljubljane v Ljubljano.

Spisuje Jos. Levičnik.

(Konec.)

Povrnimo se zdaj v duhu zopet nazaj na postajo Rakek, in odrinimo od tam naprej. Proga do bližnje postaje Logatec gre večinoma po samoti. Imenovana postaja je na lepem odprtem svetu, in tudi tukaj okoli so se vršile letos velike vojaške vaje. (Bog nam milostno ohrani ljubi mir, in naj bi vojska ostala vedno le omejena na orožne vaje. Gotovo bi bili presvitli vladar in vsi narodi tega najbolj veseli!) Ne dalječ proč od postaje je farni kraj enacega imena, že nekdanj Rimljanom znan pod imenom „Longaticum“. Že takrat je vezala te kraje cesta skozi Hrušico z Gorico in Italijo. Dolga leta je bila ta cesta nekako pozabljena, novi časi pa so jej dali zopet novo veljavo. Daljna vožnja od Logatca postane zopet bolj samotna, t. j. ona vodi po samotnih krajih. Kmalu privozili smo na kraj, kjer se nam je globoko doli k levi pokazal od blede mesečine obsijan trg Vrhnika; naprej pa smo v gledali kmalu zopet globoko pod nami obširna poslopja grajščine Bistra, ki je bila do časov cesarja Jožefa II. skozi več stoletij kartuzijanski samostan. (Glej Valvazor XI. knjiga stran 140—143.) Vedno bolj se nam je odpiral svet čez močvirje, proti Ljubljani in na kamniške snežnike. Naslednja postaja Borovnica je znamenita zaradi orjaškega mosta, ki tik pred njo vodi železnico silno visoko čez dolino enacega imena. Prav za prav stojita dva mosta eden nad drugim

v visočini kakih 20 sežnjev. Vse to: most in postajo, pa tudi grajenje železnice čez ljubljansko močvirje popisal sem v koledarju družbe sv. Mohora l. 1874. stran 191. do 196. prav natančno in temeljito, tedaj se mi vidi ponavljanje vsega tega na tem mestu nepotrebno. Eno pa danes še omenjam. Sicer bo morebiti marsikedo neverjetno otresal z glavo, bravši o mojih mislih, vendar pa jih izrečem, namreč: naši potomci bodo morebiti še doživeli, da bode železnica čez močvirje in borovniški viadukt — velikanska monumentalna razvalina. Marsikedo iz med nas starejših se še ve spominjati, koliko je bilo pomislikov zoper grajenje železnice čez ljubljansko močvirje, in da se je mnogo govorilo, da je bila njena izpeljava pripisovati po večjem le svojeglavni volji tedajnega trgovskega ministra Brucka.

Naše dni si iščejo železnice bolj naravnostna pota in znajo dobro izogibati se ovir. Svet, t. j. tehniki so tudi čezdalje bolj prebrisani in znajdeni. Vzemimo na pr. železnico čez Semernik. Koliko kolosalnih stavb je bilo ondi zgraditi, koliko ovir je bilo zmagati, in kako ogromne svote je vse to stalo! Mala leta potem pa je prišel baje neki tehnik, — dobro se vem spominjati, da sem tako praviti čul, — ki je dokazal, koliko lažje in z koliko manjšimi stroški bi se bila dala po železnici zvezati Dolenja Avstrija z Zgornjo Štajarsko. Nikakor tedaj ni nemogoče, da bi se s časom ne našli učenjaki in strokovnjaki, ki bodo stavili modro v temeljene nasvete za preloženje posamnih oddelkov sedajnih železničnih prog. Saj se starim cestam marsikje tudi tako godi. Se ve, da je to le moja misel, katere pa nikomur ne vsilujem.

Daljava od Borovnice je dolga, zelo dolga, — in zlasti če se človek že dolgo vozi, komaj čaka, da pride že konec. Tako je bilo tudi z mano, in prav zadovoljen sem bil, ko se je poslednjič ustavil vlak in nam je konduktar glasno zaklical: Ljubljana!

*
* *

S tem sem tedaj skončal enega mojih daljših potopisov za „Novice“. Mislil sem sam o pričetku, da se mi ne bo zategnil tako na dolgo, a godilo se mi je pri tem, kakor se prilično govori, da „z jedjo pride slaj“. Ako pa se pogleda na zemljevid, vidi se, kako velik ovinek mi je bil narediti, da sem prišel iz Ljubljane zopet v Ljubljano nazaj, in koliko „novega sveta“ se mi je odpiralo ob straneh železnične proge po Dolenjskem, Hrvaškem in Notranjskem. Imel sem toraj res dovolj gledati, pa tudi dovolj pisati. Starejšim, in tudi nekaterim mlajšim bralcem „Novic“ poznato je moje pero; — dobrih štirideset let bilo je posvečeno temu listu, smem pa tudi reči z lahko vestjo, da nikdar in nikomur ne v spodtikljej. Menim, da jih je skozi ves ta dolgoletni čas leposlovno polje „Novic“ le malo tako zdatno obdelovalo, kot moja malenkost. Kolike nagrade sem dobival za to, vem jaz; do malega so bili nagibi k tolikemu delovanju le gôlo dômo- in rodoljubje. In vendar se mi je pred malimi leti javno zabavljalo: kje in kako

se jaz zdrznem podpisovati „Rodoljub Podratitovski“, katerega imena sem se zlasti v „Danici“ mnogokrat rad posluževal. Še danes imam za onega napadovalca prav oistro in zbadljivo besedo konec peresa, pa, — vtopi naj se v črnilu! Štirideset let literarnega delovanja je lepo in dolgo število, — volja moja sicer ne gine še, a moči, — zlasti očesne, pričenjajo odrekati službo. Brž ko ne je bil toraj danes dokončani potopis za „Novice“ moja „labudova pesem“.

Z Bogom!

Poučni in zabavni drobiž.

Sv. pismo je prestavljeno v 354 jezikov in narečij, če ne celo, vsaj deloma. V 19tem stoletju je dala „British & Foreign Bible Society“ 131 844 696 in „American Bible Society“ 55,531.993 tiskati in razširjati; razven tega so razdelile druge družbe 50 milijonov in posamezni založniki tudi nekaj milijonov sv. pisem.

ABC sandviških otočanov ima samo 12 črk, Burmezov 19, laški 22, bengalski 21, hebrejski, sirski, kaldejski samaritanski 22, francoski 23, grški 24, latinski 25, nemški, nizozemski, angleški 26, španski 27, slovenski 25, arabski 28, perzijski in kopijski 32, georgijski 35, armenski 38, ruski 36, sansketsk in Japonski 50, etkiopski in tartarski 202.

Brooklyn je izgubil častni priimek mesto cerkev; zaspansna Philadelphia ima sedaj 637 božjih hramov, Brooklyn pa le 500.

Novice.

— **Osobna vest.** Naučni minister je imenoval kurata g. Koblarja, arhivarja Rudolfinuma, konservatorjem centralne komisije za raziskavanje in vzdrževanje starinskih spomenikov.

Družba sv. Cirila in Metoda, pokrovitelj je postalo „Učiteljsko društvo kranjskega šolskega okraja“ posebno po zaslugi g. učitelja J. Režeka. Sežanska ženska podružnica, od katere smo prejeli za l. 1894 že 106 gld. 70 kr. udnine, poslala nam je 50 gld. kot prvo polovico II. pokroviteljine, vzbujena v to zlasti po tamošnji moški podružnici, ki tudi nabira že drugo pokroviteljino — Starotrška moška in ženska podružnica ste nam poslali 90 gld. 44 kr. Mej to vsoto je 23 gld. 25 kr. dohodkov vrtno veselice, prirejene v korist naši družbi, 6 gld. 93 kr. daril, nabranih po g. Fr. Pečetu, 5 gld. dar g. notarja F. Strašeka, 2 gld. 20 kr. daril, nabranih po g. Olgi Peče, in 1 gld. dar g. Fr. Peče. Dalje so družbi od 20. okt. do 25. nov. t. l. darovali: Vč g. Ivan Trinko, semeniščni profesor v Vidmu, 24 gld. in 5 lir po kobaridski podružnici; vč g. Matej Šervicelj, komendant na Reberci, 20 kron, nabranih ob godovanji vč. g. župnika Šimna Muden v Železni Kaplji mej prijatelji, poslanih z geslom; Slovenski bil je, bode Gorotan! domoljub iz Sodražice 20 kron, nabranih na svadbi g. K. Š. in ob drugih prilikah; štirje narodnjaki v Sodražici 11 kron povodom ločitve od vč. g. župnika F. Kadunca iz Drage; g. R. D. v Kandiji za stavo zgubljen v gostilnici pri Štamburji proti g. Starcu 8 kron; g. M. Iglar 7 kron v imenu vesele družbe v Loki pri Zidanem mostu; g. A. Skala, nadučitelj v Vipavi, 5 kron, katere je nabral na planini pri postavljanji nagrobnega spomenika učitelju R. Dolencu; blag. gospa Zofija Haringova, načelnica „Prve belokranjske ženske podružnice v Černomelji, 2 gld. 33 kr. kot dar neimenovanega domoljuba in g. A. Božič iz Jurjevega pri Metliki 4 krone. — Iskreno se zahva-